

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 15.9.2008
COM(2008) 551 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

**2007-es második éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének
ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i
389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott közösségi támogatások végrehajtásáról**

{SEC(2008)2469 final}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2007-es második éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott közösségi támogatások végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

2004. április 26-án a Tanács a következő nyilatkozatot tette:

„A ciprusi török közösség egyértelműen kifejezte azon kívánságát, hogy az Európai Unióban képzelet el a jövőjét. A Tanács elkötelezetten támogatja a ciprusi török közösség elszigetelődésének felszámolását, és a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének élénkítésével elő kívánja segíteni Ciprus újraegyesítését. A Tanács felkérte a Bizottságot, hogy e célból dolgozzon ki átfogó javaslatokat, különös tekintettel a szigetország gazdasági integrálására, valamint a két közösség és az EU közötti kapcsolatok javítására. A Tanács azt javasolta, hogy a sikeres rendezés esetén Ciprus északi része számára elkülönített 259 millió eurós összeget már most fel lehetne használni erre a célra.”

A ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló 389/2006/EK tanácsi rendelet¹ (a továbbiakban: a támogatási rendelet) 2006. február 27-én fogadták el.

Ez a második jelentés a 2007. március 1. és december 31. közötti időszakra vonatkozik.

2. A TÁMOGATÁS PROGRAMOZÁSA

A 2007. évi költségvetés keretében nem bocsátottak rendelkezésre programozást igénylő pótlólagos forrásokat. A jelentési időszakban nem volt szükség átprogramozásra. Néhány projekten végeztek apró változtatásokat, amelyek nem tették szükségessé a 2006-ban elfogadott öt bizottsági határozat módosítását.

3. VÉGREHAJTÁSI MECHANIZMUSOK

A segítségnyújtási folyamat irányításáért az Európai Bizottság felelős. A végrehajtási mechanizmusokat a támogatási program, valamint kedvezményezettjeinek különleges jellegéhez kellett igazítani: a programot egy EU-tagállamban hajtják végre, de olyan területen, amely nem áll az adott tagállam kormányának tényleges ellenőrzése alatt, és ahol felfüggesztették a közösségi vívmányok alkalmazását.

A bizottsági tisztviselőkből és szerződéses alkalmazottakból álló programcsoportot 2006-ban hozták létre a program végrehajtására, a Bővítési Főigazgatóság ciprusi török közösséggel foglalkozó munkacsoportjának részeként. A jelentési időszakban tovább

¹ HL L 65., 2006.3.7., 5. o.

bővült a programcsoport: 2007 decemberére 27 tagja volt, köztük 3 bizottsági tisztviselő, 14 szerződéses alkalmazott és 10 helyi alkalmazott, akiket egy magánvállalkozó (a GTZ) bocsátott rendelkezésre adminisztratív és logisztikai támogatás céljából.

A programcsoport, amely hosszú távú megbízással dolgozik Cipruson, továbbra is a 2006 szeptemberében létrehozott programtámogató iroda létesítményeit használta, melyek Nicosia fallal körülvett városának északi részén találhatóak. Az irodai logisztikát továbbra is egy magánvállalkozó (a GTZ) biztosította egy 2008. június 20-ig érvényes szerződés keretében. A programtámogató iroda nagyon fontosnak bizonyult a ciprusi török érintettekkel való egyeztetés, valamint a találkozók és szemináriumok megrendezése szempontjából. Az eredetileg kiválasztott helyiségek időközben túl kicsinek bizonyultak, mivel egyre nagyobb számú alkalmazottra volt szükség a forrásokkal kapcsolatos szerződések 2009 végéig való megkötéséhez. Ezért 2007 őszén döntés született arról, hogy a szükséges felújítás után új helyre költözik a csoport.² 2008 júniusát követően tendert írtak ki az irodai igazgatási szolgáltatások (helyiségek, berendezések, kisegítő személyzet) nyújtására is.

4. VÉGREHAJTÁS A JELENTÉSI IDŐSZAK SORÁN

4.1. Általános áttekintés

A Bizottság különleges politikai, jogi és diplomáciai keretek között hajtja végre ezt a támogatási programot. A jelentési időszakban a Bizottság szembesült az ilyen környezetben való működés néhány gyakorlati következményével. Egyedi eljárásokat kellett kidolgozni annak érdekében, hogy a Bizottság haladni tudjon a végrehajtással, ugyanakkor tiszteletben tudja tartani a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveit is.

Meg kell jegyezni azt is, hogy a hasonló, közösségi finanszírozású támogatási programok esetében rendes körülmények között a kedvezményezett ország kormányával kötött támogatási megállapodás rögzíti a támogatás végrehajtására vonatkozó szabályokat és feltételeket. Ezek olyan kérdéseket szabályoznak, mint például az adózás, a munka és a tartózkodási engedélyek. A ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő támogatási program vonatkozásában nem létezik ilyen megállapodás. Ezért e program végrehajtása során a Bizottságnak azokra a szabályokra és feltételekre kell támaszkodnia, amelyeket az adott körülmények között helyi szinten alkalmazandónak ítélt. Ezek nem érvényesíthetők, és változhatnak a szerződés időtartama alatt. Amikor a Bizottság szerződéses megállapodást köt vállalkozóival, azt kockáztatja, hogy olyan kötelezettségeket kell átvállalnia, amelyek normál esetben, finanszírozási megállapodás esetén nem léphetnének fel. A vállalkozók magasabb árat kérhetnek szolgáltatásaikért, hogy így biztosítsák be magukat e bizonytalanságokkal szemben.

A Bizottság nagymértékben függ a ciprusi török közösség támogatásától a program sikeres végrehajtása tekintetében, a végrehajtási szakaszban, valamint később is, amikor a befejezett projektek fenntarthatóságát kell biztosítani. A Bizottság arra törekszik, hogy növelje a helyi kedvezményezettek felelősségvállalásának mértékét a közösségi finanszírozású projekteknél. A műszaki előírások és a hatáskörök kidolgozásába ciprusi

² A költözésre 2008 júniusában került sor.

török szakértőket is bevonnak. A ciprusi török érintettek aktívan részt vesznek a pályázattal kapcsolatos szakaszban is, és a pályázatokat értékelő bizottságok tagjai között szakértőik is szerepelnek. A szerződések odaítélését követően a ciprusi török kedvezményezettek aktív szerepet játszanak a projekteket felügyelő bizottságokban.

A ciprusi török közösség minden projekt esetében partnereket nevezett meg. Felállítottak egy támogatási bizottságot. A ciprusi törökök nem ismerték a közösségi eljárásokat, így gyorsan kellett sok ismeretet elsajátítaniuk. Annak ellenére, hogy jelentős haladást értek el, a felvevőképesség terén elért eredmények vegyesnek mondhatók. További erőfeszítés szükséges a hosszú távú fenntarthatóság biztosításához. További nehézséget jelent, hogy rövid időszak áll a Bizottság rendelkezésére a támogatási programmal kapcsolatos szerződések megkötéséhez.

Az első éves jelentésben említett kockázatok egy része megmutatkozott a jelentési időszak során, különösen az általános politikai helyzetnek a támogatás végrehajtására gyakorolt hatását illetően.

Problémák léptek fel a megbékélési projektek esetében. Az aknamentesítés későn kezdődött meg, mivel a ciprusi török vezetés kezdetben nem akarta, hogy a támogatási programot használják fel erre a célra. A történelemtanítási projekt (amely a két közösség tanárai és szakszervezetei között 2004–2006 során kialakított együttműködésen alapul) nem indult be, mivel a Ciprusi Köztársaság kormánya fenntartását fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a Bizottság egy olyan projektben vállalna szerepet, amelyet az Európa Tanács hajt végre.

A tulajdonviszonyokkal kapcsolatban a Ciprusi Köztársaság kormányának jelentős időre volt szüksége a ciprusi görög magántulajdonosok neveinek rendelkezésre bocsátásához, ami további késedelmet okozott a már eleve szoros ütemtervben. A késedelem ledolgozhatósága többek közt attól függ, hogy felgyorsítható-e ezen információk közzététele.

A munkálatok, szolgáltatások és szállítások beszerzése a Közösség külső segítségnyújtására vonatkozó szabályoknak megfelelően történik. A jelentési időszakban a kivitelezési munkákkal kapcsolatban kiírt első pályázatokat negatívan befolyásolta a helyi ciprusi török vállalkozók azon döntése, hogy nem jelentkeznek a közösségi finanszírozású pályázati kiírásokra, mivel a közösségi beszerzési szabályok nyílt, versenyszemléletű jellege szerintük sértette a helyi érdekeket.

4.2. Előrehaladás a célkitűzések terén

A támogatási program keretében nyújtott pénzügyi támogatás öt célkitűzésre koncentrál (a célkitűzések és projektek szerinti bontást lásd az 1. mellékletben). A 259 millió eurós teljes költségvetési juttatásból 240,15 millió eurót különítettek el a támogatási program operatív részére. A jelentési időszak legfontosabb tevékenységei és kérdései a következők voltak:

4.2.1. 1. célkitűzés: Az infrastruktúra fejlesztése és átalakítása

A jelentési időszak során a tevékenységek középpontjában az állt, hogy kiírják a célkitűzés keretében finanszírozott nagyobb munkálatok és szállítások tervezési

koncepciójának és tenderdokumentumainak elkészítésére vonatkozó szolgáltatási tendereket.

Az azbesztcsövek Nicosia északi részén már nagyon esedékes cseremunkálataira vonatkozó első tenderek megindítása nehézségekbe ütközött, melyet tovább súlyosbított a helyi ciprusi török vállalatok arra vonatkozó döntése, hogy nem vesznek részt ezekben (lásd fent a 4.1 pontot). Kevés ajánlat érkezett (a tender viszonylag alacsony értéke miatt nem igazán érdeklődtek nemzetközi építőipari vállalatok), melyek közül egyik sem volt megfelelő, így törölni kellett az eljárást³.

A természetvédelem terén a Bizottság minél előbb el akarta készíteni a Karpaz-félsziget környezetgazdálkodási tervét. 2007 nyarán a Dipkarpaz/Rizokarpazo falvaktól a Karpaz-félsziget csúcsáig húzódó villamosenergia-vezeték építése aggályokat teremtett azzal kapcsolatban, hogy ez a fejlemény esetleg károsítja a terület ökológiai értékeit. Emiatt szükséges segítséget nyújtani a ciprusi török közösségnek a karpazi fokozottan védett terület környezetgazdálkodási tervének gyors elkészítéséhez. A keretmegállapodással rendelkező vállalkozások nem nyújtottak be megfelelő ajánlatot, melynek következtében úgy döntöttek, hogy ezt a tevékenységet is felveszik az e célra kiírt fő szolgáltatási tender tevékenységei közé⁴.

Szerződést kötöttek „A lefkei bányászati terület rehabilitációjának megvalósíthatósági tanulmányá”-val kapcsolatban is. A szerződés aláírása előtt tájékoztatták a Bizottságot arról, hogy egy magánvállalkozás engedélyt kapott a terület rehabilitására, cserébe megkapta a jogot, hogy szabadkikötőt alakíthasson ki a közelben. A Bizottság csak azt követően írta alá a szerződést, hogy meggyőződött róla, hogy a kiválasztott tanácsadó képes hatékonyan dolgozni, és teljesíteni tudja szerződéses kötelezettségeit.

Elkészült a szilárdhulladék-kezelési program tervezete az ősszel, amelyet meg is vitattak a ciprusi török közösséggel. Ez a terv fontos előfeltétel a szilárdhulladék-kezelési ágazati program által tervezett kivitelezési munkák és az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződések megindításához. Megállapították az új hulladéklerakó és hulladékátrakó állomás lehetséges helyszíneit.

Az energiaágazatban a fogyasztásmérők beszerzésére irányuló első tender előkészítése késett, mivel későn érkezett meg a ciprusi török érdekeltek véleménye a műszaki előírásokról. Később a SCADA⁵-rendszerhez nyújtott közösségi támogatás, miközben az érdekeltek a projekt más forrásokból történő finanszírozását mérlegelték.

A telekommunikáció terén elkészült a tervezett koncepciófelülvizsgálati tanulmány, amely az ágazat átalakításához nyújtott technikai segítséget készíti elő a szabályozás és a hálózati műveletek tekintetében, valamint azokat a beruházásokat, amelyek a létező műveleti infrastruktúra bővítéséhez szükségesek az IP⁶-alapú hálózat teljes mértékű kiépítése érdekében, amely a távoli területek fogyasztóit is képes lesz kiszolgálni.

³ A tender törléséről 2008 februárjában született döntés.

⁴ A Bizottság 2008 áprilisában írta alá „A Ciprus északi részén található potenciális Natura 2000 területek igazgatásához és védelméhez nyújtott technikai segítség” című szolgáltatási szerződést.

⁵ Felügyeleti, vezérlő- és adatgyűjtő berendezések.

⁶ internet protokoll

A közlekedésbiztonsági program megindult, a projektmenedzsment részre szerződést kötöttek.

4.2.2. 2. célkitűzés: A társadalmi és gazdasági fejlődés ösztönzése

A vidékfejlesztés terén elkészült egy ideiglenes vidékfejlesztési terv, melynek eredményeképpen kísérleti jelleggel pályázatot írtak ki a gazdálkodók számára, amely a juh- és kecsketartó gazdaságok higiéniájának javítására koncentrált.

A humánerőforrás-fejlesztés terén a három általános iskolát informatikai eszközökkel ellátó kis kísérleti projekt nehézségekkel szembesült, és törölni kellett, mivel nem jelentkeztek helyi beszállítók a pályázati kiírásra. Kétnapos vezetői szemináriumot szerveztek vezető tanárok számára. Megállapodást kötöttek az Európai Képzési Alapítvánnyal is, hogy az támogatást nyújthasson a Bizottságnak a humánerőforrás-fejlesztési ágazati program végrehajtásában.

A városi és helyi infrastruktúra javítása a UNDP-vel közös irányítás mellett valósul meg. Megkezdődött a *Bedestan*-épület felújítási munkálatainak utolsó szakasza Nicosia fallal körülvett városában. Kijelölték a kísérleti projekteken részt vevő falvakat, valamint a felújítandó falusi köztereket. Ugyanakkor törölni kellett egy kis falu vízellátásának helyreállítására irányuló projektet, mivel egy helyi vállalkozó sem jelentkezett a pályázati kiírásra.

A mikro- és kisvállalkozások számára kialakított hitelprogram végrehajtása nehézségekbe ütközött, mivel a bizottsági határozatban rögzített végrehajtási mechanizmus (egy fejlesztési bankkal kötött támogatási megállapodás és szolgáltatási szerződés útján való végrehajtás) nem bizonyult megvalósíthatónak, és felülvizsgálatra szorult. A probléma abból az ellentmondásból fakadt, hogy a fejlesztési bankok természetüknél fogva profitra törekednek, míg a közösségi költségvetési rendelet előírása szerint a támogatások nem termelhetnek profitot.

4.2.3. 3. célkitűzés: Megbékélést és bizalomépítést támogató intézkedések ösztönzése, valamint a civil társadalom támogatása

Támogatási megállapodást írtak alá az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság (a továbbiakban: a bizottság) támogatására. A Közösség nyújtja a legnagyobb egyszeri pénzügyi hozzájárulást a bizottság munkájához. 2007-ben a bizottság érkezett abba a fontos szakaszba, hogy megkezdte az eltűnt személyek maradványainak visszaszolgáltatását családjaik részére. Közösségi támogatással létrejött egy háromnyelvű (angol, görög és török) honlap is. Kiírták az első pályázati felhívásokat a civil társadalom támogatására.

Ezek sikeres végrehajtása nagyban függ a politikai fejleményektől. Ebben a tekintetben a következő problémák merültek fel:

- (1) *Aknamentesítés:* A UNDP-vel 2007 márciusában írtak alá a támogatási megállapodást, de a megvalósítás gyakorlatilag megakadt a ciprusi török vezetés fenntartásai miatt. Eredeti álláspontjuk az volt, hogy az aknamentesítést a 2004–

2006-os időszakhoz hasonlóan⁷ más költségvetési eszközökből kell finanszírozni, és nem a 259 millió eurós támogatási programból. Ezenkívül csak 2007 decemberében sikerült megállapodnia az UNFICYP-nek és a török hadseregnek az aknamentesítési tevékenység teljes sebesség melletti végrehajtásához szükséges információk (pl. az aknamezőket jelölő térképek) átadásáról. A UNDP a helyszínen telepített egy aknamentesítő csoportot áprilisban, nem sokkal a szerződés aláírását követően. Ezek a késedelmek további, a kezdetekben előre nem látható költségeket eredményeztek.

- (2) *Történelemtanítási projekt:* A Bizottság 2007 júliusában írta alá a szerződést, de az Európa Tanács nem jegyezte ellen, mivel úgy látta, hogy nincs abban a helyzetben, hogy végre tudja hajtani a projektet. A Ciprusi Köztársaság kifogásolta a projekt struktúráját, valamint azt, hogy a finanszírozás az Európa Tanáccsal korábban meglévő együttműködési kerettől eltérően valósult volna meg, és hivatalos megállapodás kötését kérte (egyetértési nyilatkozat formájában)⁸, ami nem volt elfogadható az Európa Tanács számára.
- (3) *Politikatudományi akadémia:* Annak ellenére, hogy a szerződést aláírták a jelentési időszakban, az Európa Tanács úgy döntött, hogy végrehajtását elhalasztja a Ciprusi Köztársaságban 2008 februárjában tartott elnökválasztás utánra.

4.2.4. 4. célkitűzés: A ciprusi török közösség közelítése az Európai Unióhoz

A legfontosabb említésre méltó eredmény a 2007–2008-as tanévre vonatkozó ösztöndíjak első pályázati kiírásainak véglegesítése volt: összesen 105 ösztöndíjra lehetett pályázni (25 tanárok, 80 pedig egyetemi hallgatók részére), de mivel összesen 39 jelentkezés érkezett be, csak 30 ösztöndíjat osztottak ki (15-öt tanárok, 15-öt pedig egyetemi hallgatók számára). Az alacsony jelentkezési arányt – különösen az egyetemi hallgatók részéről – az magyarázza, hogy a program nagyon új volt, és nem volt elegendő idő a lehetőség megfelelő bemutatására. Ezenkívül a helyi egyetemek tandíjbevétele csökken, ha az egyetemi hallgatók egy évet külföldön töltenek, ezért az egyetemek nem ösztönözték hallgatóikat a programban való részvételre. A programot kiterjesztették a posztgraduális hallgatókra is a 2008/2009-es tanévre, melyre vonatkozóan szeptemberben írták ki a pályázatokat.

4.2.5. 5. célkitűzés: A ciprusi török közösség felkészítése a közösségi vívmányok bevezetésére és végrehajtására

Ezt a célkitűzést elsősorban a Bizottság technikai segítségnyújtás és információcsere eszközén (TAIEX) keresztül hajtják végre.

2007 végéig 122 eseményt szerveztek, melyeken összesen 197 szakértő vett részt. A támogatás elsősorban az alábbi öt területre összpontosul. Ezek nagy része a vonatkozó beruházási projekteket és a program más részei által finanszírozott támogatásokat egészítette ki.

⁷ 5 millió eurót különítettek el a ciprusi aknamentesítésre egy kísérleti program/ előkészítő tevékenység keretében a 2004–2006-os időszakban.

⁸ E jelentés elfogadásakor a projekt továbbra is holtponton nyugodott. A kérdés több mint egy éve húzódik, és a szerződés módosítására lesz szükség a megváltozott helyzet figyelembevétele érdekében.

- A zöld vonalról szóló rendelet végrehajtásához nyújtott támogatás, különösen növény-egészségügyi szakértők kiküldése a burgonyaültetés, -termesztés, -betakarítás és -kereskedelem felügyelete céljából.
- Mezőgazdaság, különös tekintettel a meglévő politikák elemzésére, és a közösségi vívmányok jövőbeni bevezetéséhez szükséges reformokra. Az ideiglenes vidékfejlesztési program prioritásainak meghatározása kulcsfontosságú volt.
- Környezetvédelem, különös tekintettel a közösségi vívmányokhoz kapcsolódó jövőbeni képzés és kapacitásépítés prioritási területeinek meghatározására. Azon természetvédelmi területek kijelölése, amelyeket a jövőben nagy valószínűséggel Natura 2000 területté nyilvánítanak majd, például olyan munkának számít, melyek igazgatási terve a második célkitűzés keretében készül.
- Élelmiszerbiztonság, melybe olyan tevékenységek is beletartoztak, mint a ciprusi török közösségnek a 2007. októberi száj- és körömfájás járvány kitörésére adott válaszához nyújtott támogatás; a jövőbeni beruházások felmérése annak érdekében, hogy az állategészségügy területén és a közegészségügynek az állategészségüggyel kapcsolatos területein megfeleljenek az előírásoknak; valamint a közösségi vívmányokhoz kapcsolódó jövőbeni képzés és kapacitásépítés prioritásainak meghatározása.
- Statisztika, beleértve egy szükségletelemzést is annak érdekében, hogy megbízhatóbb és összehasonlíthatóbb adatállományt lehessen kialakítani Ciprus északi részére vonatkozóan, amely az újraegyesítést követően hozzájárulna a sziget egészére vonatkozó statisztikák létrehozásához, az uniós szabványoknak megfelelően.

E célkitűzés keretében elindult egy projekt, amely a jelenlegi környezetvédelmi szolgáltatások végrehajtását vizsgálja felül, valamint javaslatot tesz a helyzet javítására.

4.2.6. *Le nem kötött technikai segítségnyújtási és program tartalékalap*

A jelentési időszak alatt nem használták fel ezt az eszközt.

4.2.7. *Pénzügyi támogatás a támogatási rendelet 4. cikkének (3) bekezdése alá tartozó adminisztratív kiadások fedezésére*

Összesen 18,85 millió eurót (azaz a teljes költségvetési juttatás 7,2 %-át) különítettek el a Bizottság részére a támogatási program végrehajtása céljából. A támogatás a program végrehajtásában részt vevő munkatársak költségeit fedezi (szerződéses alkalmazottak és kihelyezett nemzeti szakértők), továbbá kiküldetési költségeiket, valamint a programtámogató irodához kapcsolódó költségeket. Szerződéseket írtak alá a Bizottság munkájának támogatására a szerződéskötési folyamat során, pl. a hatáskörök összeállítására, az ajánlatok értékelésére stb.

4.3. **Pénzügyi végrehajtás (szerződések és kifizetések)**

A 2. és 3. melléklet sorolja fel a jelentési időszak során, illetve az összes aláírt szerződést.

4.3.1. Szerződéskötés

A jelentési időszak során 17,5 millió eurót kötöttek le. Ebből mintegy 17 millió eurót kötöttek le a támogatási program operatív részére, és mintegy 0,5 millió eurót a támogatási rendelet 4. cikkének (3) bekezdése szerinti támogató tevékenységekre.

2007 végére összesen közel 33 millió eurót sikerült lekötni. Ebből az összegből kb. 31,2 millió eurót kötöttek le az operatív részre, és 1,8 millió eurót a támogató tevékenységekre. A 4. melléklet tartalmazza a szerződések operatív és támogató tevékenységekre vonatkozó lebontását.

4.3.2. Kifizetések

A jelentési időszak során a Bizottság mintegy 8,1 millió eurót fizetett ki a vállalkozóknak, és mintegy 0,9 millió eurót költött személyzeti és kiküldetési költségekre⁹.

2007 végéig a Bizottság összesen mintegy 12,29 millió eurót fizetett ki a vállalkozóknak, és mintegy 1,24 millió eurót költött személyzeti és kiküldetési költségekre.

4.4. Monitoring

A jelentési időszak során a Bizottság létrehozott egy végrehajtásfelügyeleti mechanizmust, melyben a ciprusi török kedvezményezettek is részt vesznek. A mechanizmus célja, hogy rendszeres időközönként felülvizsgálja a program célkitűzéseinek teljesítése felé tett haladást, és fokozza a ciprusi török közösségnek nyújtott támogatási program végrehajtásának hatékonyságát és minőségét. Arra is törekszik, hogy maximalizálja a ciprusi török kedvezményezettek felelősségvállalását a programban, ami alapvető fontosságú feltétele a sikeres végrehajtásnak és a fenntarthatóságnak.

A mechanizmussal kapcsolatos első találkozóra 2007. szeptember 20-án került sor. Ezt követően összeállították a program végrehajtásának felgyorsításához és javításához szükséges cselekvési pontokat, melyek teljesítését a programcsoport és a ciprusi török kedvezményezettek és érintettek közötti rendszeres találkozókön fogják ellenőrizni.

4.5. Tájékoztatás, reklám és nyilvánosság

A nyilvánosság nagyon fontos annak érdekében, hogy a ciprusi török közösség egésze lássa, hogy az EU támogatja őket. A jelentési időszak során 15 sajtóközleményt¹⁰ adtak ki, különösen a pályázati kiírások és a projektek elindításával kapcsolatosan. Két interjút adtak a ciprusi török médiának. Három nagyobb nyilvános rendezvényre került sor: 1) egy „Bon Voyage” fogadás (Mehmet Ali Talat, a ciprusi török közösség vezetőjének részvételével) azoknak a diákoknak és tanároknak a részére, akik közösségi ösztöndíjat kaptak a 2007/2008-as tanévre; 2) a UNDP és a Bizottság közötti hatéves sikeres együttműködést megünneplő ceremónia, melyet a program keretében tervezett utolsó támogatási megállapodás aláírása kapcsán rendeztek; valamint 3) az eltűnt személyekkel

⁹ A személyzeti és kiküldetési költségeket a többi támogatási kiadástól elkülönítve könyvelik, e tevékenységek különleges jellege miatt.

¹⁰ A végrehajtás megkezdése óta összesen 17 sajtóközleményt tettek közzé.

foglalkozó bizottság közösségi támogatással létrehozott honlapjának indítása. Brosúrákat nyomtattak egyes projektek ismertetése érdekében, és kialakítottak egy honlapot a közösségi ösztöndíjprogramról.

Ezenkívül a Bővítési Főigazgatóság honlapja

(http://ec.europa.eu/enlargement/turkish_cypriot_community/index_en.htm) is tartalmaz egy ismertetőt a támogatási programról, valamint itt található a támogatási rendelet, a Bizottság finanszírozási határozatai és a többi kapcsolódó dokumentum is.

4.6. A Ciprusi Köztársaság kormányával folytatott konzultációk

A támogatási rendelet elfogadásakor a Bizottság beillesztett egy nyilatkozatot a tanácsi jegyzőkönyvbe, amely szerint – figyelembe véve a ciprusi politikai helyzetet, valamint a sziget újraegyesítésének célját – *„kész konzultációt folytatni a Ciprusi Köztársaság kormányával az e rendelet alapján nyújtott támogatás legfontosabb szempontjairól. A Bizottság azt is kijelentette, hogy kész konzultációt folytatni a Ciprusi Köztársaság kormányával abban az esetben, ha a megvalósíthatósági tanulmányok kétséget hagynának afelől, hogy a rendelet alapján finanszírozott tevékenységek érinthetnek-e tulajdonjogokat.”*

A programozási fázist követően találkozókra került sor a Ciprusi Köztársaság kormányának képviselőivel, különösen akkor, amikor magas rangú bizottsági tisztviselők látogattak a szigetre. A jelentési időszak során hét ilyen találkozóra került sor. Az illetékes minisztériumok képviselőivel munkaértekezleteket is rendeztek, különösen a környezetvédelem, az energia és a hírközlés terén azzal a céllal, hogy szükség esetén a sziget egészére kiterjedő tervezési szempontokat is figyelembe lehessen venni, a támogatási rendelet (8) preambulumbekzdésével összhangban.

A tulajdonjogokat illetően a jelentési időszak során néhány kisebb infrastrukturális projektet kezdeményeztek, főként a városi és helyi infrastruktúra korszerűsítése céljából, melyek esetében az irányítás a UNDP-vel közösen valósul meg. Ehhez a Bizottság azt kérte a Ciprusi Köztársaságtól, hogy adja meg a magántulajdonosok névsorát. A Ciprusi Köztársaság válaszába ideje azonban túl hosszúnak bizonyult. Ez az akadály egyre inkább veszélybe sodorja a beruházási projekteket. A magántulajdonosok névsorának rendelkezésre állása még csak az első lépés. Ezt követően a Bizottságnak beleegyezésüket kell kérnie és kapnia ahhoz, hogy aláírhatta a munkára vonatkozó szerződéseket.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A jelentési időszak során a tevékenységek a következőkre összpontosultak:

- (1) A megvalósítás ütemének felgyorsítása: Megkezdődtek az előkészítő intézkedések a tenderdokumentumok elkészítésével, valamint a pályázati kiírások, továbbá a munkára és szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekkel kapcsolatban. Minden olyan közvetlen megállapodást, amely esetében a bizottsági határozatoknak megfelelően nem szükséges pályázatot kiírni, aláírtak a UNDP-vel és az Európa Tanáccsal – a történelemtanítási projekt kivételével, amelyet az Európa Tanács nem jegyzett ellen.
- (2) A végrehajtási mechanizmus konszolidálása pótlólagos munkaerő felvételével és a szükséges végrehajtási eljárások bevezetésével. A program különleges jellege,

valamint a Bizottság működési körülményei miatt testreszabott megállapodásokat kellett kialakítani.

A végrehajtás továbbra is nehéz, mivel a Bizottságnak teljesen egyedi körülmények között kell dolgoznia. Az első éves jelentésben említett nehézségek közül néhány még 2007 folyamán is fennállt, és fenn fog állni a végrehajtási időszak fennmaradó részében is:

- (1) Szoros szerződéskötési határidők és a program időtartamának rövidege:
 - (a) A nagy volumenű infrastrukturális beruházásokra vonatkozó szerződések három éven belüli megkötése nagy kihívásnak tűnik a korábbi projektelőkészítések elmaradása miatt.
 - (b) Az évente tervezett tevékenységeket csak három egymást követő évben lesz mód végrehajtani (2007–2009) az eredetileg tervezett öt helyett (2005–2009). 2009-ben fognak utoljára gazdálkodók, iskolák, helyi közösségek, civil társadalmi szervezetek stb. számára pályázatokat kiírni. Az ösztöndíjprogramra 2008 szeptemberében írják ki az utolsó pályázatot. További forrásokra lesz szükség a ciprusi török közösség 2009-et követő támogatására.
- (2) Tulajdonjogi kérdések: A legtöbb tervezett infrastrukturális beruházás pontos helyszíne még nem került meghatározásra. A görög ciprusi magánszemélyek tulajdonában lévő ingatlanok mennyiségét figyelembe véve¹¹ néhány beruházásra csak abban az esetben kerülhetne sor, ha ezek a tulajdonosok hozzájárulásukat adják. A már eleve szoros ütemezésbe be kell számítani azt is, hogy a Ciprusi Köztársaság kormányának jelentős időre van szüksége ahhoz, hogy rendelkezésre bocsássa a magántulajdonosok neveit, akiknek ezután még beleegyezésüket kell adniuk. Tartalékprojekteket fognak előkészíteni arra az esetre, ha a tulajdonosok jóváhagyásának elmaradása miatt nem indulhatna meg néhány projekt, de lehetséges, hogy még ez sem lesz megfelelő mértékű enyhítő intézkedés az összes tervezett beruházási projektre vonatkozó szerződés megkötésének biztosítására.
- (3) A kedvezményezett közösség alacsony felvevőképessége: A ciprusi török közösség kicsi, és nem rendelkezik megfelelő struktúrákkal ilyen nagy mértékű források ilyen rövid időn belüli befogadására. Az egyre nagyobb mértékű felelősségvállalás és együttműködés ellenére még nagyon vegyes eredmények születtek ezen a téren.
- (4) A ciprusi török és görög közösségek közötti együttműködés: A program sikere – az általános cél elérésének, azaz Ciprus újraegyesítésének elősegítése tekintetében – nagymértékben a sziget két közösségének sikeres együttműködésén múlik. Azok a politikai kérdések, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül a támogatási programhoz, hanem inkább az általános politikai helyzethez, mindkét közösséget arra ösztönözhetik, hogy hátráltassák a program bizonyos részeinek végrehajtását. A végrehajtást nagyban megkönnyítené az újraegyesítési folyamat haladása. A két vezető azon döntése, hogy 2008. szeptember 3-án teljes körű tárgyalásokat

¹¹ Becslések szerint a Ciprus északi részén található, magántulajdonban lévő földek 78 %-a görög ciprióta magántulajdonosoké.

kezdenek az ENSZ főtitkárának jószolgálati missziója mellett, kedvező keretet fog teremteni a támogatási program végrehajtásának és sikerének előmozdításához.